Yttrande över Motion 2020:33 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel I – Finans-, fastighets- och serviceroteln/ Rotel II - Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln getts möjligheten att yttra sig om att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap.

Ärendet

I motionen framförs förslag på att regionfullmäktige ska besluta att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) att införa en ökad lagerhållning av medicinskteknisk utrustning, förbrukningsmaterial och annan kritisk sjukvårdsmateriel i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap, i uppdraget ingår att utreda en lagerhållning motsvarande 1 respektive 3 månaders normalförbrukning av kritiska produkter.

Vidare föreslår motionären att uppdra åt HSN att analysera möjligheten för att regionen att på beställning av länets kommuner tillhandahålla lagerhållning på sjukvårdsmateriel för kommunernas behov, samt att införa en ökad lagerhållning av läkemedel för slutenvård i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap, i uppdraget ingår att utreda en lagerhållning på motsvarande 1 respektive 3 månaders normalförbrukning av kritiska läkemedel.

Motionärerna föreslår även att regionfullmäktige ska uppdra åt HSN att återinföra kravet på lagerhållning av sjukvårdsmateriel samt läkemedel i Region Stockholms epidemiberedskapsplan, att ta fram en plan på hur antalet intensivvårdsplatser samt intermediärvårdsplatser kan utökas för att möta behovet i regionen.

Slutligen föreslås att HSN revidera samtliga avtal med privata vårdgivare och förtydliga kravet på att bidra med personal, sjukvårdsmateriel, läkemedel och andra resurser vid händelse av kris och epidemi, att återta den kliniska laboratoriemedicinen utanför akutsjukhusen i egen regi, samt att återta driften av 1177 Vårdguiden i egen regi.

Förvaltningens yttrande

Region Stockholm har en beställar-/utförarmodell som innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har ett övergripande ansvar för de olika behov som befolkningen inom Stockholms län har. SLSO är en av många vårdgivare som via avtal med HSN bedriver vård till innevånarna och det är dessa avtal som styr vilka vårdtjänster som SLSO kan erbjuda.

Förslag till beslut
Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge Yttrande över Motion 2020:33 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap enligt ovanstående.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Annika Jerhamre
Kanslichef

ANKOM 2021-02-19
Dnr SLSO 2021-0486

Region Stockholm

REMISS

2021-02-19 RS 2020-0549

Rotel I – Finans-, fastighets- och serviceroteln/Rotel II – Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde

Ärende:

Remiss – Motion 2020:33 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap

---

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2021-06-01**

Handläggare: **Lovisa Montin**

Yttranden skickas till regionledningskontorets registrator:

E-post: registrator.rlk@sll.se

Adress:
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Internadress:
Regionledningskontoret, Registraturen, Lindhagensgatan 98 plan 6

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2020 -06- 23
Dnr. RS 2020-0549

2020:33

MOTION

2020-06-23

Motion av Talla Alkurdi (S) m.fl. om att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap

Under coronaepidemin i Region Stockholm har det gjorts tydligt att hälso- och sjukvården på flera områden är sårbar för oväntade händelser såsom epidemier.

Under epidemin i Region Stockholm, har liksom i övriga Sverige och stora delar av världen, bristen på skyddsutrustning och till viss del även läkemedel varit stora utmaningarna. Bristen på skyddsutrustning har tagit sig uttryck i att skyddsutrustning av engångskaraktär fått återvändas på sjukhusen, att personalen känt sig oroade kring att skyddsutrustningen ska ta slut och att medarbetare i äldreomsorgen uppges ha arbetat utan tillgång till rätt skyddsutrustning. Enligt en undersökning från fackförbundet Kommunal uppgav 36 procent av de anställda inom hemtjänsten och 25 procent på äldreboenden att de arbetat utan adekvat skyddsutrustning.[1] Det är ännu för tidigt att uttala sig om vad de höga dödstalen på äldreboenden i Region Stockholm beror på, men det går inte att utesluta att bristen på rätt skyddsutrustning kan ha bidragit till smittspridningen.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för katastrofmedicinsk beredskap framgår tydligt regionernas ansvar för att säkerställa tillgången till såväl förbrukningsmateriel som läkemedel vid allvarliga händelser.[2] Av 5 kap. 9 § i föreskrifterna framgår bland annat att *"Landstinget ska planera så att hälso- och sjukvårdens försörjning av medicinteknisk utrustning, förbrukningsmateriel och läkemedel anpassas till de behov som kan uppstå vid allvarlig händelse."* Likaså anger 7 kap. 2 § i hälso- och sjukvårdslagen att regionen ska *"planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls."*

Samtidigt har en rad rapporter konstaterat att leverans av läkemedel och sjukvårdsmateriel i regionerna i huvudsak sker enligt principen "just in time" samt

---

[1] https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2020/03/31/omsorgen-saknar-skyddsutrustning/
[2] https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2013-5-46.pdf

att lagerhållningen är låg.[3][4] Det innebär att sjukvårdens behov av nödvändig sjukvårdsmateriel och läkemedel tillgodoses genom små, snabba och kontinuerliga leveranser. Denna form av logistik har kritiserats av Socialstyrelsen för att vara sårbar vid oväntade händelser.[5] Såväl Socialstyrelsen som Folkhälsomyndigheten har därför uppmanat regionerna att bygga upp lager av sjukvårdsmateriel och läkemedel. I Folkhälsomyndighetens beredskapsplan för pandemisk influensa framgår bland annat *"för att landsting och kommuner ska vara bättre rustade inför en pandemi krävs att de bygger upp lager av förbrukningsmaterial."*.[6] Trots detta visar en granskning från Sveriges Radio att Region Stockholm tagit bort kraven i epidemiberedskapsplanen på att lagerhålla skyddsutrustning.[7]

En annan utmaning för sjukvården under coronaepidemin i Stockholmsregionen har varit att bygga ut antalet vårdplatser och inte minst antalet intensivvårdsplatser. Regionen har tack vare otroliga insatser från vårdpersonalen lyckats fyrdubbla antalet intensivvårdsplatser på akutsjukhusen, men detta har skett trots den politik som förts de senaste åren i Stockholmsregionen, inte tack vare.

Redan innan coronakrisen var vårdplatsbristen akut på länets sjukhus och antalet intensivvårdsplatser hade minskat från 94 år 2013 till 88 år 2018, detta samtidigt som befolkning ökat.[8] Att med ett sådant utgångsläge kraftigt bygga ut antalet intensivvårdsplats har inte kommit gratis. Som en konsekvens av sjukhusens bristande kapacitet har den planerade vården i form av exempelvis operationer och screeningprogram i stort sett helt ställts in. Detta kommer skapa en stor vårdskuld med en överhängande risk för långa vårdköer och ökad ohälsa. Hade sjukvården varit bättre rustad hade sannolikt konsekvenser för den övriga vården blivit mindre.

---

[3] https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2015-11-4.pdf s.52

[4] http://www.eat.lth.se/fileadmin/eat/Resursfoerstaerkt_Foerhandsutgaava_20191001_G5_01102019_Typo.pdf

[5] https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-12-1.pdf s. 38

[6] https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/7d7d21797e264e72972629c35ba0fae1/planering-beredskap-pandemisk-influensa-15106.pdf s. 18

[7] https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7431812&fbclid=IwAR3QElnj_tyT586obN0meoVUvuaxGyPubYFfLgrCaebE1YCSTJ45IwvpvCw

[8] https://www.dn.se/sthlm/fyra-akutsjukhus-i-stockholms-lan-i-stabslage-pa-grund-av-coronasmittan/

Även om många privata vårdgivare har visat ett stort engagemang och hjälpt till under coronapandemin så har det visat sig att den höga graden av privatisering i Region Stockholm gör vården sårbar vid kriser. Detta då det idag saknas tydliga krav på att privata vårdgivare som har avtal med regionen ska bidra med exempelvis personal, sjukvårdsmateriel och läkemedel vid kris och pandemi. Privata vårdgivares medverkan vid kris blir således en fråga om förhandling, ersättning och frivillighet.

Slutligen har Region Stockholm gått längre än andra regioner när det kommer till att privatisera stora delar av vården kritisk infrastruktur. Exempelvis har stora delar av laboratorieverksamheten privatiserats, något som tidigare lett till betydligt lägre kostnader men även extremt långa köer för provsvar. Huruvida konkurrensutsättningen av laboratorieverksamheten bidragit till en utdragen process med att skala upp testkapaciteten är ännu för tidigt att säga. Däremot är det givet att regionen hade haft större möjligheter att styra och snabbt ställa om laboratorieverksamheten om denna bedrivits inom ramen för egen regi. Detsamma gäller för sjukvårdsupplysningen 1177 Vårdguiden där Region Stockholm numera är den enda region som upphandlar denna tjänst istället för att driva den själv.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi regionfullmäktiges ledarmöten besluta:

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en ökad lagerhållning av medicinskteknisk utrustning, förbrukningsmaterial och annan kritisk sjukvårdsmateriel i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap, i uppdraget ingår att utreda en lagerhållning motsvarande 1 respektive 3 månaders normalförbrukning av kritiska produkter

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att analysera möjligheten för regionen att på beställning av länets kommuner tillhandahålla lagerhållning av sjukvårdsmateriel för kommunernas behov

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en ökad lagerhållning av läkemedel för slutenvården i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap, i uppdraget ingår att utreda en lagerhållning motsvarande 1 respektive 3 månaders normalförbrukning av kritiska läkemedel

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att återinföra kravet på lagerhållning av sjukvårdsmateriel samt läkemedel i Region Stockholms epidemiberedskapsplan

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att ta fram en plan på hur antalet intensivvårdsplatser samt intermediärvårdplatser kan utökas för att möta behovet i regionen

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att revidera samtliga avtal med privata vårdgivare och förtydliga kravet på att bidra med personal, sjukvårdsmateriel, läkemedel och andra resurser vid händelse av kris och epidemi

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att återta den kliniska laboratoriemedicinen utanför akutsjukhusen i egen regi

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att återta driften av 1177 Vårdguiden i egen regi

Talla Alkurdi	Robert Johansson
Petra Larsson	Victor Harju
Daniel Carlstedt	Daniel Larsson
Galina Monsalves	Tove Sander
Kerstin Mannerqvist	Linda Älegård